

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

від «28» липня 2025 року

Здобувач ступеня доктора філософії, Олександр САЛЬКА 1997 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2020 році ДВНЗ Ужгородський національний університет за спеціальністю 203 «Садівництво та виноградарство», аспірант четвертого року підготовки (зарахований в аспірантуру згідно наказу № 37-л від 30.03.2021 року) за спеціальністю 091 «Біологія» та виконав акредитовану освітньо-наукову програму 09 «Біологія».

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 61.051.194 утворена наказом ректора Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород з метою присудження ступеня доктора філософії від «05» червня 2025 року № 353/01-04 у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Любов ФЕЛЬБАБА-КЛУШИНА, доктор біологічних наук, професор, завідувачка кафедр ботаніки біологічного факультету ДВН «Ужгородський національний університет».

Рецензентів – Владислав МІРУТЕНКО, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри ентомології і збереження біорізноманіття біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Володимир Рошко, кандидат біологічних наук, доцент, професор кафедри ентомології і збереження біорізноманіття біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Офіційних опонентів – Ігор КАПРУСЬ, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри екології біологічного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка

Світлана ГОРНОВСЬКА, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри технології у рослинництві та захисту рослин агробіологічного факультету Білоцерківського національного аграрного університету МОН України.

На засіданні «28» липня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 09 «Біологія» Олександрю САЛЬЦІ на підставі публічного захисту дисертації «Агроекологічні особливості

формування ентомокомплексу яблуневих садів низинної підзони Закарпаття» за спеціальністю 091 «Біологія».

Дисертацію виконано у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Олена САВІНА, доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри плодоовочівництва і виноградарства біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису з дотриманням чинних вимог згідно пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених Олександром САЛЬКОЮ досліджень, які виконують конкретне наукове завдання – вперше для умов низинної підзони Закарпаття наведений видовий склад шкодочинних комах садів зерняткових культур червоном'якушних сортів, наведена оцінка їх шкідливої діяльності на основі відносної чисельності видів, встановлено продуктивність насаджень і якість плодів червоном'якушних сортів яблуні в умовах Закарпаття та теоретичне і екологічне обґрунтування етапів формування ентомокомплексу яблуневих садах інтенсивної та екстенсивної технологічної забезпеченості.

Здобувач має 18 наукових публікацій за темою дисертації, 3 статті опубліковані у фахових виданнях України та інші статті і тези, що повністю відповідає вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами):

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Шейдик К., Салька О. Моніторинг домінуючих видів комах-шкідників і їх шкодочинність у садах різного технологічного забезпечення зони Закарпаття. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Біологія»; 2023. 54:135-147.

DOI: <https://doi.org/10.32782/1998-6475.2023.54>

2. Салька О.Ю. Особливості формування ентомокомплексу агросистем садів яблуні червоном'яких сортів. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Біологія»; 2024. 55:68-74.

DOI: <https://doi.org/10.32782/1998-6475.2023.55.68-74>

3. Шейдик К., Салька О. Вплив екологічних факторів на зміни чисельності комах у садах зерняткових культур. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Біологія»; 2024. 57:65-73.

DOI: <https://doi.org/10.32782/1998-6475.2024.57.65-73>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. **Салька О.Ю.** Агробіологічна оцінка червоном'ясих сортів яблуні поширених у Закарпатській області. Матеріали 74 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія». Том I. (28 лютого 2020 р.) та Матеріали міжнародної конференції молодих вчених та студентів «Актуальні проблеми біологічних та агроекологічних досліджень у Карпатському регіоні». Том II. (26 червня 2020 р.) – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. с.128-129.
5. **Салька О.Ю.** Агроекологічні особливості формування ентомокарокомплексу яблуні червоном'якушних сортів. Матеріали 76 підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія». Том I. (26 лютого 2022 р.) та Матеріали міжнародної конференції молодих вчених та студентів «Актуальні проблеми біологічних та агроекологічних досліджень у Карпатському регіоні». Том II. (24 червня 2022 р.) – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. с.117-118.
URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/48166>
6. Глюдзик–Шемота М.Ю., **Салька О.Ю.** Формування ентомофауни садів за мінливих агрокліматичних умов Закарпаття. Матеріали 77-ї підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія» (28 лютого 2023 р.). Том I. Ужгород: Вид-во УжНУ«Говерла», 2023. с.38–39.
URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/57202>
7. Шейдик К.А., **Салька О.Ю.** Скринінг шкочинних організмів у садах зерняткових культур різного технологічного забезпечення. Матеріали 78-ї підсумкової конференції професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». Серія «Біологія» (29 лютого 2024 р.). Том I. Ужгород: Вид-во УжНУ«Говерла», 2024. с.54-56. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/67911>
8. Савіна О.І., **Салька О.Ю.**, Желтвай П.Ф., Глюдзик-Шемота М.Ю. Шкочинність комах у садах зерняткових низинної підзони Закарпаття. *Сучасні технології вирощування екологічно безпечної плодоовочевої продукції: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 90-річчю від дня народження видатної селекціонерки часнику Лідії Ліщак.* (м. Львів, 28-29 березня 2024). Львів: ЛНУП, 2024. с.88-91.
9. Савіна О.І., Глюдзик-Шемота М.Ю., **Салька О.Ю.** Особливість формування продуктивності червоном'якушних сортів яблуні у низинній підзоні Закарпаття. Proceedings of the 6-th International Scientific and Practical Conference «Current Issues and Prospects for the Development of Scientific Research» (October 19-20, 2022). Orléans, France, 2022. P. 213-220.
URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/48401>
10. Савіна О.І., Глюдзик-Шемота М.Ю., **Салька О.Ю.** Деякі аспекти формування ентомокарокомплексу яблуневого саду Закарпаття. Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Modern Directions and Movements in Science» (October 6-8, 2022). Luxembourg, 2022. p.153-162
URL: <https://archive.interconf.center/index.php/conference-proceeding>.
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/48402>
11. Шейдик К. А., **Салька О. Ю.**, Савіна О. І. Шкочинність шкідників груші

в умовах низинної підзони Закарпаття. The 7th International scientific and practical conference “Modern research in world science” (October 2-4, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2022. p.44-49. ISBN 978-966-8219-86-3

URL:<https://sci-conf.com.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modernresearch-in-world-science-2-4-10-2022-lviv-ukrayina-arhiv>

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/69049>

12. Савіна О. І., Глюдзик –Шемота М.Ю., **Салька О. Ю.**, Дудкін Д. О., Желтвай П. Ф. Видовий склад ентомофауни садів Закарпаття . Modern research in world science. Proceedings of the 9th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Lviv, Ukraine. 2022. p.159-163.

URL: <https://sci-conf.com.ua/ix-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modernresearch-in-world-science-28-30-11-2022-lviv-ukrayina-arhiv/>.

http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/27686/1/2_Yavorivskyi.pdf

13. Савіна О. І., Глюдзик-Шемота М. Ю., **Салька О. Ю.**, Дудкін Д. О., Желтвай П. Ф. Видовий склад ентомофауни садів Закарпаття The 9th International scientific and practical conference “Modern research in world science” (November 28-30, 2022) SPC “Sci-conf.com.ua”, Lviv, Ukraine. 2022. p.151.

URL: <https://sci-conf.com.ua/ix-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modernresearch-in-world-science-28-30-11-2022-lviv-ukrayina-arhiv/>.

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/48191>

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

14. Глюдзик-Шемота М.Ю., Савіна О.І., **Салька О.Ю.**, Шейдик К.А., Матієга О.О. Особливості росту і плодоношення червоном’якушних сортів яблуні в умовах Закарпаття: collective monograph. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch. 2022:35-52. Available at:

DOI:10.46299/ISG.2022.MONO.RO.2AG

URL:<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/48057>

15. Olena Ivanivna Savina, **Oleksandr Yuriiovich Salka**, Ivanna Veresh. Evaluation of pear varieties for resistance to diseases in the conditions of transcarpathia.

Biological sciences and education in the context of European integration:

Scientific monograph. Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 2024:167-191

DOI:[https://doi.org/10.30525/978-9934-26-443-6-](https://doi.org/10.30525/978-9934-26-443-6-8)

[8http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/470](http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/470)

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/69054>

16. Савіна О.І., Матієга О.О., **Салька О.Ю.**, Дудкін Д.О., Чекан Д.Ю., Желтвай П.Ф. Методика обстеження саду фундука на наявність ґрунтових комах. В.Бакта; 2022. 51 с.

URL:<https://insbakta.org.ua/naukovi-vydannya/>

17. **Салька О.Ю.**, Савіна О.І., Шейдик К.А. Особливості формування продуктивності червоном’якушних сортів яблуні. Науковий журнал «Наука про рослини (агрономія, садівництво, виноградарство)»; 2023. 1-2:109-123.

DOI:https://doi.org/10.47279/Plantscience_2023-01-13.

https://doi.org/10.47279/Plantscience_2023-01

18. Савіна О.І., **Салька О.Ю.**, Желтвай П.Ф., Шейдик К.А. Методичні рекомендації до проведення лабораторних занять та виконання самостійної

роботи з навчальної дисципліни «Сучасні технології з садівництва і виноградарства» частина 1 – садівництво. Ужгород: ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; 2023. 104 с.

URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/69052>

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти, які висловили зауваження:

Любов ФЕЛЬБАБА-КЛУШИНА, доктор біологічних наук, професор, завідувачка кафедри ботаніки біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» надала позитивну оцінку роботі, суттєві зауваження відсутні.

Ігор КАПРУСЬ - офіційний опонент, доктор біологічних наук, професор, професор кафедри екології біологічного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка оцінюючи позитивно дисертацію, яка виконана на достатньо високому науковому рівні, відзначаючи її цілісність та завершеність, вказав на наявність певних недостатньо аргументованих положень, дискусійних моментів та зауважень, які стосувались наукової термінології, формулювання завдань, назви розділів, предмету та об'єкту, деяких упущень у більш детальному аналізі таблиць, але ці неточності та зауваження не зменшують її теоретичного значення та науково-практичної цінності, не впливають на загальну позитивну оцінку.

Світлана ГОРНОВСЬКА – офіційний опонент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри технології у рослинництві та захисту рослин агробіологічного факультету Білоцерківського національного аграрного університету МОН України відзначила високий науково-методичний рівень та позитивне враження про роботу, але поряд з тим навела деякі зауваження, побажання, які заклалися у не достатньому розкритті інформації щодо появи нових шкідників та зникнення або зменшення шкодочинності окремих на основі досліджень науковців України та Європи, адже Закарпаття межує з рядом країн, які можуть вплинути на фітосанітарний стан прикордоння у літературному огляді. У табл.3.2.1 проведено нішевий аналіз розміщення фітофагів у різних садах яблуні низинної підзони, але при формуванні матеріалу дуже важливим було б врахувати усі наявні ніші та сади інтенсивного та екстенсивного типу усіх обстежених сортів яблуні. При викладенні висновків слід звернути увагу, що матеріал викладено лише у 7 пунктах, які є досить громісткими із насиченою детальною інформацією, що впливає із результатів досліджень. Всі зауваження носять дискусійний характер і не зменшують наукове значення та позитивну оцінку роботи.

Владислав МІРУТЕНКО - рецензент, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри ентомології і збереження біорізноманіття біологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» відмітив, що при характеристиці ентомокомплексів комах-шкідників яблуневого саду інколи автором наводиться зайва інформація, яка ускладнює сприйняття ідеї. Також варто звернути увагу, що одним із важливих положень роботи є теза про те, що склад ентомокомплексів комах-фітофагів змінюється під впливом інвазій нових видів. Однак крім білої цикадки – *Metcalfa pruinosa* – більш поширених як

такі, що є інвазійними, у роботі не згадані. принципів недоліків в ході аналізу дисертаційної роботи не виявлено, всі зауваження є несуттєвими, здебільшого, мають рекомендаційний характер та не знижують наукової і практичної цінності представленого дослідження.

Володимир РОШКО - рецензент, кандидат біологічних наук, доцент, професор кафедри ентомології і збереження біорізноманіття біологічного факультету вказав, що серед зауважень було відзначено що, слід звернути увагу на окремі недоліки технічного характеру, які не мають принципового значення. Зокрема, у тексті зустрічаються поодинокі граматичні та стилістичні неточності, а деякі формулювання потребують уточнення для забезпечення більшої чіткості викладу. У підрозділі 1.1. «Видовий склад ентомофауни яблуневих садів» досить детально розкрито видовий склад комах, які завдають шкоди зернятковим культурам, але у підсумку не виділено втрачені види, які поступово або раптово зникають та поява нових більш агресивних. У розділі 2 назва таблиці 2.8 «Фітосанітарний стан насаджень зерняткових культур за вегетаційний період» вказує не на стан насаджень, а особливості обліку шкочочинних комах за основні періоди розвитку господаря. У підрозділі 3.4. детально розкривається формування продуктивності сортів з червоним м'якушем, але дуже було б цінним пов'язати з стійкістю до шкідників та вказати основні морфологічні ознаки, які корелюють із стійкістю. Висловлені в ході рецензування зауваження та побажання до роботи не мають суттєвого значення, мають рекомендаційний характер для кращого відображення та сприйняття дисертації.

Результати відкритого голосування:

«За»: 5 членів ради

«Проти»: 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Олександрю САЛЬЦІ ступінь доктора філософії з галузі знань 09 «Біологія» за спеціальністю 091 «Біологія».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 61.051.194

Любов ФЕЛЬБАБА-КЛУШИНА

